

## KURYER LITEWSKI

w Wilnie we Środę dnia 18 Maja r. s. 1821 roku,

## KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa dnia 25 maja.

(z Gaz. warsz.) Dnia wczorayszego po godzinie 8mej wieczorem, Najjaśniejszy Cesarz i Król, Pan nasz Miłościwy, przybył do tej swojej stolicy w pożądanym stanie zdrowia, z podróży przedsięwziętej w październiku r. z. do *Opawy* i *Laybach*. Po przybyciu N. Pana, miasto i gmachy publiczne natychmiast oświecone zostały.

Wyjątek z listu obywatela województwa augustowskiego pisanego dnia 11 maja.

Niektórzy obywatele województwa augustowskiego, w których przypadku i ja jestem, wysłali w tym czasie do Królewca umyślnego, dla ugodzenia się o sprzedaż zboża swego tam złożonego. Posłaniec powrócił z wiadomością naysławniejszą, że w Królcu zboża polskiego nie potrzebują, i że tam właśnie teraz przybyły dwa okręty z naysławniejszą białą pszenicą angielską na sprzedaż. Lecz trzeba mieć nadzieję, że to złe dla nas przemienie. E. . . . .

## A U S T R Y A.

(z Gaz. warsz.) Wiedeń dnia 11 maja. Słychać, iż oboje Cesarstwo Ichmość austriacy udadzą się z *Laybach* do *Laxenburga*, a ztamtąd do majątności rodzinnej *Persenberg*, gdzie 2 tygodnie zabawią.

Arcy-Xiążęta *Ferdynand* i *Franciszek* wyjechali dnia 2 b. m. rżąd na lato do *Schönbrunn*, dokąd także młody Xiążę *Reichstadt* udał się nazajutrz.

Xiążę *Esterhazy Galanta* został mianowany nadzwyczajnym posłem do *Londynu*, gdzie będzie na koronacji Króla angielskiego, i złoży mu powitanie dworu naszego.

Tego lata spodziewamy się przybycia Króla angielskiego do tutejszej stolicy.

Dnia 15. Xiążę *Salerno*, drugi syn Króla neapolitańskiego, wyjechawszy dnia 7 b. m. z *Laybach*, przybył tu wczoraj z Arcy Xiążką *Klementyną* małżonką swoją, i stanął w zamku cesarskim.

Dnia 15. Arcy-Xiążęna *Henryka* małżonka Arcy-Xiążęcy *Karola*, powiła onegdaj syna, którego nazajutrz ochrzczono.

*Laybach*, dnia 11 maja. Cesarstwo Ichmość austriacy mają ztąd wyjechać między 18 i 20 b. m.

Dnia 7 b. m. przybył tu Wielki Xiążę *Modeny*. Przybyli tu także z *Rzymu* jenerałowie *Vincent* i *Pozzo di Borgo*, i powrócą do *Paryża*, gdzie urząd nadzwyczajnych posłów piastować będą.

Hrabia *Fiquelmont* ze strony austriackiej, a

*P. Oubril*, z rossyjskiej, objęli swój urząd przy dworze króla neapolitańskiego.

Dnia 9 b. m. spodziewano się w *Rzymie* przybycia Xiążęcy *Kalabrii*. Król neapolitański myśli wyjechać z *Rzymu* dnia 13 b. m. i w towarzystwie syna swego odprawi wjazd do *Neapolu*.

Nowy król sardyński, był według naysławniejszych wiadomości w *Reggio*, gdzie, jak słychać, ma się widzieć z królem *Wiktorem Emanuelem*, bratem swoim, a potem pojedzie do *Turynu*.

## W Ł O C H Y.

(z Gaz. warsz.) *Neapol*, dnia 20 kwietnia. Oprócz jenerałów *Coletta* i *Pedrinelli*, tudzież byłego deputowanego *Borelli*, których do zamku *St. Elmo* zaprowadzono, biorą tu coraz więcej osób do więzienia.

Dnia 24. Odebrane tu listy z *Sycylii*, donoszą, iż spokojność powraca na tej wyspie. Kardynał *Gravina*, namiestnik królewski, umie dzielić utrzymać porządek, i jest powszechnie lubiany.

Dnia 28. Kommissya wojskowa tutejsza roztrząsała już postępowanie jenerałów poruczników neapolitańskich, i jenerałem *Florestan Pepa*, *Pignatelli*, *Arcofita* i *Ambrosio* oświadczyła, iż król nie potrzebuje ich usług, i nie mogą nosić mundurów ani znaków zaszczytnych. Z rozmaitych listów znalezionych w *Turynie* pokazało się, iż buntownicy w wyższych Włoszech mieli związki z uwięzionymi tu jenerałami *Pedrinelli* i *Coletta*, półkownikami *Vairo* i deputowanym *Borelli*, byłym prezesem parlamentu.

Niedawno uwięziono tu wiele ludzi, po większej części z pospólstwa, za to, iż w domach ich ukrytą broń znalezione. Niektórych pociągnięto już do sądu wojskowego. Słychać nawet, iż 4 rozstrzelano.

Ogłoszono tu wyrok królewski d. 25 b. m. wydany, iż nikt nie może być stawiony jako deputowany miasta lub prowincyi przed monarchą, jeśli wprzód nie pozyska pozwolenia w stolicy od ministra policyi, a w prowincjach od intendentów. Takie bowiem deputacje powinny się składać z ludzi znanych z dobrego postępowania.

*Turyn*, dnia 30 kwietnia. Karol *Felix* jest teraz naszym monarchą. Hrabia *Thaon de Revel*, namiestnik królewski, ogłosił z rozkazu jego akt złożenia korony przez Króla *Wiktora Emanuela* z dnia 13 marca i potwierdzenie jego w *Nicei* pod d. 19 kwietnia. Osnowa tego potwierdzenia jest następująca:

*Wiktor Emanuel.*

„Xiążę *Genueński*, brat nasz, po odebraney wiadomości o naszym zrzeczeniu się tronu pod dniem 13 marca, w skutku czego korona i naysławniejsza władza w krajach spadły na niego, po-



włodowany przychylnością ku nam, i uważając to zrzeczenie się za nic nieznaczące, i w smutnych okolicznościach wymuszone, oświadczał nam ciągle życzenie swoje, abyśmy znowu rząd objęli. Lecz przekonani, iż znakomite przymioty brata naszego mogą jedynie zapewnić szczęśliwość ludu, który Opatrzność Bożka rządowi naszemu poruciła, skłonieni oraz pobudkami, w pierwszym naszym akcie wymienionemi, to jest słabością zdrowia naszego, która nam oddawna podawała myśl zrzeczenia się tronu, postanowiwszy stale uskutecznić ten zamiar, po ułatwieniu kilku ważnych okoliczności, utwierdzeni w tém przedsięwzięciu przez obecny stan rzeczy, ustawicznego usiłowania wymagający, postanowiliśmy dobrowolnie niniejszym aktem, zaświadczonego przez Margrabiego *St. Marsan*, ministra stanu, potwierdzić zrzeczenie się tronu z dnia 13 marca, pod warunkami w pierwszym akcie objętymi, prosząc u siebie kochanego naszego brata, Xiążęcia *Genueńskiego*, aby dla zapewnienia dobra ludowi naszemu przyjął rząd i tytuł króla. Działo się w *Nicei* dnia 19 kwietnia 1821 roku."

(podpisano) *Wiktor Emanuel*  
*de St. Marsan*.

Hrabia *Thaon de Revel*, namiestnik królewski, wydał dnia 26 b. m. urządzenie, w którym oświadczył: „Obejmując trudny stér rządu, pierwszą naszą uwagę zwróciliśmy na bunt, pochodzący z obmierzłego nieposłuszeństwa kilku korpusów i wojskowych, w zamiarze obalenia prawnego porządku, który dotąd pod ojcowskim rządem Króla *Wiktora Emanuela* i poprzedników jego wzbudzał podziwienie za granicą, a dla poddanych coraz większą szczęśliwość przysposabiał. Przekleństwo winowayców ze strony dobrych i wiernych poddanych nie jest dostatecznem; sprawiedliwość wyciąga ukarania uczestników zbrodni."

Wydane tu dnia 27 obwieszczenie tegoż namiestnika królewskiego, stanowi, iż wszyscy oficerowie wszelkiego stopnia, którzy należeli do osady *Alessandryi* i cytadeli turyńskiej, a postępowanie swoje usprawiedliwić mogą, ci oraz, którzy lubo w zbuntowanym wojsku służyli, nie należeli jednak do działań jego, powinni się stawić w 5ciu dniach u zwierzchności miejscowej, podać stosowną prośbę i złożyć potrzebne dowody. Oficerowie należący do korpusów ówczasowego wojska, którzy lubo oddzieleni od tychże korpusów, nie udali się jednak do wojska w *Nowarze*, powinni usprawiedliwić swoje postępowanie przed właściwemi pólkownikami, którzy prośbę ich przesyła ministrowi wojny. Urządzenie to nie rozciąga się do oficerów, którzy w skutku rozkazu sekretaryatu wojennego po dniu 10 b. m. wydanego, znajdują się przy jakich zakładach, ani do tych, którzy służą w batalionie lekkiego legionu królewskiego, pozostałego w *Turynie*, oraz w kompaniach artylleryi, strzegących zbrojowni królewskiej, i dwóch batalionach osady. Minister wojny przesła prośby z dowodami do komisyyi truduącej się rozstrząsaniem postępowania tych oficerów.

Oddzielna Komisyya złożona z prawników i oficerów, zajmie się śledzeniem i ukaraniem zdrajcy, buntu, nieposłuszeństwa i innych zbrodni.

Senat genueński ponowił dnia 28 b. m. dawniejszy zakaz noszenia imienia w domu krocie, artyletów, lasek ze szpadami i wszelkiej podobnej broni, zagrożając 10cioletniem więzieniem, za ich noszenie, a 5cioletniem, za chowanie w domu.

Żandarmerya przyprowadziła tu wielu więźniów stanu z *Genui*. W liczbie ich są: kapitan *Garello*, który podczas buntu został majorem pólku genueńskiego; kawaler *Palma*, pólkownik tegoż pólku, schwytany w *Monaco*; major *Cresac*, były członek rządu rewolucyjnego; żołnierz, który zabił swego kapitana, za to, iż dawał odpór buntownikom; dwaj oficerowie, i doboż.

Od granic *Włoskich*, dnia 30 kwietnia. Król *Wiktor Emanuel* postanowił udać się do *Modeny*. Czeką tylko przybycia fregaty sardyńskiej, na której popłynie. Mimo najusilniejszych prośb małżonki swojej i dworzan, nie dał się skłonić do objęcia rządu. Słychać, iż Królowa chce jechać do *Wiednia*. Sławny minister stanu tak pisze o rewolucyi piemonckiej: „Widać teraz, jak łatwo przytłumić rewolucyę, kiedy jeden Król miał odwagę odmówić przychylenia się swego do niej, a drugi, powiedzieć to słowo: *Nie*."

W Piemoncie biorą ciągle różnych ludzi do więzienia. Kilku schwytanych, między którymi jest także pólkownik *Palma*, miał dostać pomieszczenia zmysłów. Komisyya wojskowa postępuje bez litości. Jenerał *Gisfenga*, który z Xięciem *Carignan* pojechał do *Nowary*, i któremu z początku kazano tylko siedzieć w dobrach, został uwięziony. Hrabowie *St. Marsan* i *Lisi*, uciekając po bitwie w okolicach *Nowary*, musieli porzucić na drodze pojazd, w którym było 10,000 franków, i korespondencya jenerała *Gisfenga* z Hrabą *St. Marsan*. Pewne papiery dotyczące się Francyi, miano posłać do *Laybach*, a ztamtąd do *Paryża*. Cała rewolucya piemoncka była właściwie spiskiem oficerów. Nie należeli do niej prości żołnierze, tak dalece, iż, na przykład, żołnierzom z pólku dragonii w *Alessandryi* musiano dać po 36 franków, aby szli za swemi oficerami.

Hrabia *Santorre di Santarosa*, który podczas rewolucyi w Piemoncie był ministrem wojny, bawi w *Genewie*. Xiążę *Cisterna* padł do nóg Xiążęcia *Genueńskiego* w *Modenie*, i prosił o przebaczenie; lecz go, jak słychać, nie otrzymał.

D. 2 maja. Sławny pólkownik *Pepe* nie chce dotąd poddać twierdzy neapolitańskiej *Civitella de Tronto*, w której dowodzi. Wezwano go ostatni raz imieniem królewskiem, i oświadczone mu, iż jeśli się natychmiast nie podda, będzie rozstrzelany z całą osadą. Uczyniono przysposobienia do szturm.

#### FRANCYA.

(z *Gaz. warsz.*) *Paryż*, dnia 8 maja. Teraźniejszy Król sardyński, *Karol Feliks*, mianował Hrabiego *Pralorme* posłem swoim przy dworze tułtejszym. Ten oddał monarsze naszemu list wiarytelnny, i razem list wspomnianego króla, w którym donosi o wstąpieniu swoim na tron. W rzeczy, zrzeczenie się tronu nie jest (jak wiadomo) osobliwością w dziejach sardyńskich.

Ludzi, oskarżonych o spisek dnia 19 sierpnia, stawiono tu wczoray przed sądem izby parów. Jest ich 34; wszyscy są prawie młodzi wojskowi. 24 oskarżono, iż knowali spisek na życie Króla i rodziny jego, w celu obalenia rządu, a zaprowadzenia nowej dynastyi i konstytucyi; 10 zaś innych, iż lubo wiedzieli o spisku, nie donieśli jednak rządowi. Ciekawość ściągnęła mnóstwo słuchaczy. Wiele dam chciało także wejść, lecz ich nie wpuszczono. Liczne oddziały żandarmeryi prowadziły oskarżonych, z których kilku miało ozdobę legii honorowej. Pan *Dam-*



bray, kanclerz, przewodniczący w sądzie. Na pierwszej sesyi brakło 40 parów, w liczbie których są Xiążęta *Richelieu*, *Raguzy*, *Belluno*, *Turentu* i t. d. Czytanie aktu oskarżenia zabrało przeszło 4 godziny. Kilku oskarżonych oficerów, których w *Belgium* ujęto i władzom francuskim oddano, podali na piśmie protestacyę przeciwko takiemu obeyściu się z nimi, skarżąc się na rząd belgijski, któremu nie złego nie uczynili. Spiskowi siedzieli dotąd w więzieniach *Conciergerie*, *la Force* i t. d.; zawieszono ich teraz na wozach do koszar żandarmeryi niedaleko pałacu *Luxemburg*. Na każdym wozie siedziało ich dwóch z dwoma żandarmami. Okna w koszarach, gdzie mocną straż postawiono, są po części zamurowane. Każdy z oskarżonych dostawać będzie 5 franków codziennie, póki wyrok nie zapadnie. Wysłuchano zeznania przeszło 700 osób, z których 182 ma stanąć na świadki. Sprawa ta potrwa najmniej półtora miesiąca. Rozgłoszono, iż póki się nie skończy, ogród pałacu *Luxemburg* ma być zamknięty; lecz robią tylko galeryę, którą oskarżeni iść będą z więzienia do sali sądowej. Po zrobieniu tej galeryi, wspomniany ogród będzie znowu otwarty dla publiczności.

Xiążę *Rovigo* (*Savary*) były minister policyi za rządu *Bonapartego*, miał znowu d. 6 b. m. wysłuchanie u Króla.

Prefekt departamentu *Sekwany* darował Xiążęciu *Bordeaux* kosztowny serwis porcelanowy do herbaty. Toż samo uczyniła władza muni-cypalna tuteysza.

Hrabia *Damas*, generał, otrzymał wielką wstęgę legii honorowej, a Margrabia *Lauriston* wielki krzyż orderu s. *Ludwika*.

Przybył tu pułkownik *Campbell*, pierwszy adiutant Xiążęcia *Wellingtona*.

Do *Tulonu* zawinął z *Genui* okręt, na którym było 10 rewolucjonistów piemontskich. Zwierzchność miejscowa posłała natychmiast kapitanowi jego rozkaz, aby dalek płynął.

Bawi tu Mandaryn chiński. Przybył na okręcie, na którym kawaler *Mauduit* udał się do Chin dla dokładniejszego poznania uprawy herbaty, aby mogła być zaprowadzoną do osad naszych w *Ameryce*, w *Korsyce*, *Prowancyi* i t. d. Mandaryn ten uczy się języka francuskiego.

#### HISZPANJA.

(z *Gaz. warsz.*) *Madryt* dnia 27 kwietnia. Wzmagają się rozruchy w niektórych okolicach, kraju naszego; przyszło już do rozlewu krwi. Banda powstańców, zebrana w *Nowarze*, odparta przez generała *Bagnos*, Wielkorządę, cofnęła się w liczbie 600 ludzi do *Salvatierra*, gdzie się oszańcowala. Wspomniany generał wezwał buntowników, aby się poddali. Nie chcieli tego słuchać. Posłano więc drugie wezwanie z oświadczeniem, iż jeżeli za kwadrans nie otworzą bramy; miasto będzie wzięte szturmem, a wszyscy powstańcy, nawet mieszkańcy, wycięci zostaną. I to wezwanie nie wzięło skutku. Generał sposobił się do szturm, gdy przecież kilku strwożonych mieszkańców siekierą otworzyło bramę. Weszło wojsko; 5 ludzi, między którymi był xiądz, zginęło od kul karabinowych. Powstańcy schronili się do domów, i z nich strzelali do żołnierzy. Wkrótce się jednak poddali. Znalezione w *Salvatierra* bardzo wiele potrzeb wojennych i broni. Kilku xięży jest w liczbie więźniów. Czterech hersztów oddano pod sąd. 500

póymanych buntowników zaprowadzono do *Pampeluny*. Gdyby nie odwaga oddziału katalończyków, powstańcy opanowaliby miasto *Vittoria*, tego samego dnia, kiedy przywieziono tam 3 miliony franków.

Liczba gierillasów powiększa się w wielu okolicach. Wojsko ciągnie zewsząd na ich uśmierzenie. Lud w kilku miastach skazał wiele osób na wygnanie. W *Maladze* żądał odmiany biskupa.

Niedawno uwięziono tu niejakiego *Baranda*, agenta Xiążęcia *Infantado*. Ma być tajnym przeciwnikiem przeciwników konstytucyi.

Porażona banda buntownika *Mierino*, miała w stoczony bitwie 20 ludzi zabitych, a rannych daleko więcej.

*Vittoria* dnia 30 kwietnia. Generał *Juan Martin*, zwany *Empecinado*, wysłany od rządu na ściganie buntowników, wydał do nich następującą lakoniczną odezwę:

*Empecinado do nieprzyjaciół oycyzny!*

„Rząd polecił mi ścigać was, to jest wytypić. Możecie tego uniknąć przez posłuszeństwo rządowi, prawom i konstytucyi, która jest politycznym życiem hiszpanów. Nierozsądni, macie czas jesoze. Ten jednak jest krótki; korzystajcie z niego; bo inaczej zginięcie. Żołnierze moi nie dadzą żadnego przebaczenia nieprzyjaciółom oycyzny, równie jak tym, którzy ciągły opór okazują. Ustapcie siłę; złożcie broń; poddajcie się; inaczej żadnego względu mieć nie będę. Taką jest wola moja i ostatnia propozycja.”

(podpisano) *Empecinado*.

#### TURCYA.

(z *Gaz. warsz.*) *Stambul* dnia 10 kwietnia. W. Sultan wydał d. 30 z. m. następujący rozkaz Kija *Bejowi* (ministrowi spraw wewnętrznych). „Nikomun nie są tajne wypadki w *Wojłoszczynie* i *Multanach*, oraz ciągłe wiarołomstwo narodu greckiego. Trzeba mieć nadzieję w *Bogu*, iż porządek zostanie wkrótce przywrócony. Tymczasem wypadła konieczność, aby każdy *Muzułman* stosował się do okoliczności; te zaś wkładają nań obowiązki zrzeczenia się przyjemności towarzyskiego życia, które oddawna stało się drugą naturą, powrócenia do życia w obozach, pierwiastkowego stanu narodu, i naśladowania obyczajów przodków swoich. Potrzeba również, aby ministrowie państwa i urzędnicy zaniechali wszelkich zatrudnień, a sposobili się do tej odmiany obyczajów, opatruiąc się w oręż i konie.”

W. Sultan wydał w tej mierze *Hatti-Szerif*, z którego przytoczymy następujące co do słowa wyjątki: „Niewierni ci, świadkowie nieładów, jakim się ministrowie i urzędnicy państwa mego oddają, ufni, iż od nich małego oporu doznają, ośmielili się posunąć rzeczy do ostatniego stopnia. Lubo czyny te wiadome są wszystkim magnatom, ministrom i urzędnikom państwa mego, nie postrzegam przecież większej z ich strony gorliwości. Mimo tylkrotnych rozkazów, ledwo iednak o godzinie trzeciej przychodzą do bióra. Nie tak się ułatwiają interessa. Nie można całego czasu poświęcać na zabawy; smutne ztąd wypływają skutki. Wzajemne szyderstwa i wolność krytykowania cudzych postępów, sprawiły oziębłość *Muzułmanów*. Tych, którzy nie odmieniają sposobu życia, którzy wbrew przykazaniu, aby wszyscy *Muzułmani* uważali się za braci, nie przestaną ich nienawidzić; tych, którzy powinności swoje powoli i niedbale pełnią, późno do biór przychodzą, nie będę ich już ostrzegał,



lecz oddani pod miecz katowski. Oby otworzyli oczy; obecne okoliczności nie mogą wcale iść w porównanie z dawniejszemi. Idzie tu o wiarę. Cesarakiem moim zamiarem jest, zjednanie sobie serc prawdziwie wiernych, i okazanie, iż jestem użyteczny prawu *Mahometa*. Oby niebo użytyło baczości wszystkim! Amen! Po rozesłaniu kopii tej najwyższej woli, dawaycie baczość, aby ministrowie, naczelnicy milicyi i inni urzędnicy, rzekli się rozrywek, opatrzyli się w oręż i konie, i we wszystkiem niniejszemu rozkazowi zadosyć uczynili. Strzeżcie się inaczej postępować!"

Dniem wprzód, to jest d. 29 marca, Reis Effendi wydał okólnik do wszystkich posłów zagranicznych przy dworze tutejszym, donosząc, iż dla tego, że rozmaici poddani tureccy chcieli uciekać na zagraniczne okręty, Porta widzi potrzebę użyć służącego jej na mocy traktatów prawa przezierania wszystkich okrętów kupieckich, płynących na morze czarne lub białe (egipskie). Mianowani tym celem kommissarze co do okrętów na morze czarne, mają urzędować w *Fanaraki*, a co do okrętów na morze białe, niedaleko siedmiu wież lub w *Dardannelach*.

Baron *Strogonow*, poseł rosyjski, ostrzegł dnia 21 z. m. wszystkich poddanych rosyjskich w *Taroyi*, aby się nie dawali ludzi emissaryuszom, wysłanym od zbuntowanych greków, lecz spokojnie się zachowali; w przeciwnym bowiem razie sami sobie przypiszą wszelkie nieprzyjemności, jakichby doznali.

Dnia 25. Zapal turków w tutejszej stolicy przyszedł do najwyższego stopnia odtąd, jak W. Sultan ogłosił, iż wiara jest zagrożona. Starcy, ludzie w średnim wieku, i młodzieńcy, chodzą uzbrojeni theme po ulicach. Zdarzają się bezprawia i krwawe wypadki.

W przeszłym tygodniu, blisko 8000 wojska wszelkiej broni poszło ku brzegom czarnego morza, i łączy się z wojskiem *Baszów*, którym zalecono przywrócić spokojność na *Włoszczyźnie* i w *Multanach*. W dzień ich wyścia, stracono *Beisade Muruci*, który niedawno został mianowany tłumaczem Porty, oraz wielu znakomitych kupców. Innych powieszono przed oknami i drzwiami domów, gdzie mieszkali nad *Bosforem*.

Nowy Wielki Wezyr, *Bender Ali Basza*, odprawił dnia 21 b. m. wjazd do *Stambułu*. Poprzedzającego dnia żołnierze porwali Patriarchę greckiego, gdy skończył nabożeństwo; zaprowadzili go do więzienia *Bostandziego Baszy*, i o 5tej po południu przed bramą pałacu, w którym mieszkał, powiesili. Oskarżono go równie, iak tłumacza Porty, o zdradę i należenie do spisku. Ścieśniu innych znakomitych mężów greckich doznalo tegoż samego losu.

Porta zajęta jest usmierzaniem rozruchów, które na półwyspie *Morci* wybuchnęły. Przed zbrojownią stoja trzy okręty liniowe, brygi i korweta. Okręt liniowy trzy fregaty i korweta stoja na kotwicy w kanale między *Beschiktash* i zamkami *Bosforu*.

Były agent *Hospodara Włoskiego Staurahi Aristachi*, otrzymał dnia 21 b. m. kaftan honorowy, jako tłumacz Porty. Wszakże urząd jego ma być tymczasowy.

Dnia 29. Zawziętość turków przeciwko grekom przechodzi wszelkie wyobrażenie. Rząd nie może powściągnąć pospólstwa. Nayokrutniejszym jest wojsko azyatyckie, które tu spieszenie nadciąga; rabuje greków, zabija ich, zabiera z sobą ich żony i córki, a niepodobna pohamować tych bezprawców, które się codziennie wzmagają

#### PRUSY.

(z gaz. warsz.) Berlin, dnia 15 maja. Listy z *Gdańska* doniosły, iż rozruchy we *Włoszech* podniosły cenę zboża w *Anglii* i *Holandyi*. Spodziewano się więg sprzedania znacznych zapasów tamicznych: lecz późniejsze wiadomości są znówu niepomyślne.

Konkordat królestwa pruskiego z *Papieżem* podpisany został w marcu. Według niego będzie w *Berlinie* stolica arcybiskupia.

#### NIEMCY.

(gaz. warsz.) Od brzegów *Menu* dnia 8 maja. Król *wirtemberski* powrócił d. 2 b. m. z *Weymaru* do *Sztutgardu*.

Słychać, iż nowy kongres *Monarchów* w *Wiedniu* nastąpi w wrześniu.

Przybył do *Rmu* urzędnik dworu W. Xięcia *Rosyjskiego Mikołaja*, i zamówił mieszkanie na miesiąc czerwiec. Wspomniony Xiążę ma zjechać do wód tamicznych wraz z małżonką swoją. Dwór jego składać się będzie z 56 osób.

Seym w *Rudolstadt*, rozpoczęty d. 9 kwietnia, ukończył się d. 21 tegoż miesiąca. Dochody roczne wspomnionego księstwa wynoszą 81,653 talarów, a wydatek 78,687 talarów.

Gazety niemieckie przytaczają teraz zdanie *Woltera* o neapolitańczykach, wyjęte z dzieła jego pod napisem: *O obyczajach i duchu narodów*. „Neapolitanie (wyraża *Wolter*) oddawna lud słaby i niespokojny, niezdolny do rządzenia samym sobą, do obierania króla i podlegania mu, należał zawsze do pierwszego lepszego, który się z wojskiem przybliżył.”

#### PORTUGALIA.

(z gaz. warsz.) *Lisbona*, dnia 18 kwietnia. Stany uchwaliły, iż żaden deputowany, w ciągu urzędowania swego nie może sprawować innego urzędu, ani brać innej pensyi, prócz dyet.

Kardynał patriarchy tutejszy ma być, za nieposłuszeństwo rządowi zaprowadzony, do klasztoru i tam osadzony jak więzień stanu.

Minister spraw wewnętrznych donosił stanom, iż oprócz prowincyi *Para*, prowincye *Bahia* i *Fernambuk*, w *Brezylji*, przyjęły także konstytucyą portugalską.

#### AMERYKA POŁUDNIOWA.

(z gaz. warsz.) Prowincye w *Brezylji* powstają kolejno. Czwarta już prowincya *St. Louis de Maranhao* przyjęła także konstytucyą portugalską.

Słychać, iż Król portugalsko-brezyljski chce dać ze swojej strony konstytucyą *Portugalii*, że niektóre jej artykuły już ułożone, i gdy cała ukończoną będzie, jeden z infantów zawiezie też konstytucyą do *Portugalii*.

Wolno Drukować F. N. Golański Czl. Kom. Cenz. — w Wilnie w Drukarni Redakcyi.

| Obserwacje<br>meteorologi-<br>czne. | Czas obserwacji | Wysokość Barom. | wys. Ther. Reau. | Wiatry.       | Odmia. w powie |           |
|-------------------------------------|-----------------|-----------------|------------------|---------------|----------------|-----------|
|                                     | dn. 16 średnia. | 28 cal. 8,75    | fin.             | + 17,58 stopn | Poludniowy     | Pochmurno |
|                                     | dn. 17 średnia. | 28 — 0,77       | —                | + 9, —        | Zachodni       | Pochmurno |
|                                     | dn. 18 godz. 5  | 28 — 0,2        | —                | + 8,25        | Północny       | Pochmurno |



Wilno dnia 18 maja 1821 roku v. s.

## Doniesienia Teatralne.

W następującą Niedzielę to jest dnia 22 maja 1821 roku, przez kompanią aktorów Polskich dana będzie reprezentacya wcale nowej wielkiej czarodziejskiej komiozney Opery we 3ch aktach, ze stosowną garderobą, dekoracyami, transparentowem, i licznemi czarodziejskiemi zmianami we 3ch częściach, pod tytułem:

## DWANASCIE SPIĄCYCH DZIEWIC.

Opera ta nierównie więcej jak Rusalka wystawy świetnej i mnogich kosztów wymaga, których dla upiększenia tej opery bynajmniej niezałożąłem.

G. Kamiński Dyr. T. Pol.

## U w i a d o m i e n i e.

1. W gubernii wileńskiej, w powiecie brzesławskim w majątku JPP. Marszałka Wawrzeckiego, o trzy wiorsty od miasta powiatowego. Widać położonym, rozpoczęły się kopalnie wód mineralnych, siarczanych; przy których ja niżej podpisany, będąc restauratorem traktury, starać się będąc ze strony mojej wszelkiej dołożyć usilności w zrobieniu usługi, każdemu dotrzeszczonych kopalniow przybywającemu, w dostarczeniu podług żądania stołu, trunków, i cokolwiek do potrzeb, i wygod stosować się może, za cenę przyzwoitą i umiarkowaną. Dat roku 1821 mca maja 6 dnia.

Antoni Sasielowski Kuchmistrz.

## Wezwanie krejtorów i pretensorów.

1. Sąd Ziemski Wileń dekretem swoim dnia 26 apryla 1821 roku w sprawie Stanisława Holtznera a jego kredytorami i pretensorami przywołany, postanowił wydać trzykrotną w kuryerze Litewskim awizacyą, w tym a żeby wszyscy kredytorowie i pretensorowie celem dowodzenia swych należności, zaś debitorowie dla odpowiedzi na stanność masy w tymże sądzie Ziemskim Wileńskim rozbiegającym tę sprawę w sesyach pozbiednich pod amisyą jawili się. Co skuteczniając niniejszą w Gazecie Kuryera Lit. zamieszcza awizacyą, Dat. r. 1821 maja 9. d.

R. 1821 mca maja 16. Wolno tę awizacyą umieścić w Gazecie Kuryera Lit. poswiadcza Ziemski Powiatowy wileń. Pisarz Józef Olszański.

## Z b i e g.

1. Z majątku Zatroczu zwanego w pćcie Trockim w parafii Nowo Trockiej położonego, obywatela Józefa Odyńca, w dniu 13 maja do Wilna przyjechałszy zbiegl furman na imie Jan Jurewicz mający lat 25. Urody mierney, twarzy białawey okrągławey, włosy na głowie nisko strzyżone rude, oczu czarniawych, wziął z sobą odzienie, płaszcz staraczkowy sukienny, kamizelka sukienna ponsowa nowa, kurtka sukienna czarna, chustka na szyi perkalowa granatowa w muszki białe, kołnierzyk biały płótna szwabskiego, rasytusz białego płótna kufelnego, buty nowe przyszwane, jest ten człek poddany skazkowy solwarku Zatrocza; postrzeżony przez kogo odbierze za to przyzwoitą nagrodę za doniesieniem w Policję Wileńską albo do Sądu Niższego Ziem. Wileń lub Troc. powiatu.

## Nowa pensya mężka.

1. W Gubernii Grodzieńskiej, powiecie nowogródzkim, w miasteczku dziedzicznym JPP. Jana Słiznia b. Chorażego powiatu Nowogródzkiego Wolna zwany; za wiedzą i dozwoleńiem Imperatorskiego Wileńskiego Uniwersytetu, założony jest pensyon dla pięci mężkiej przez X. Jana Dąbrowskiego kanon-

nika kolegiaty Brzeskiej, Plebana Zadwieskiego. Dają się w tym pensyonie wszystkie nauki na szkoły powiatowe od Imperatorskiego Wileńskiego Uniwersytetu przepisane: przytym języki, łaciński, francuzki, niemiecki, rossyyski, polski, kaligrafia czyli sztuka pisania, rysunki ręczne, topograficzne i architektury początkowej z rozmiarem. Ktoby chciał mieć dokładną tego pensyonu wiadomość znajdzie ją na miejscu zakładu. Trudność w wychowaniu pierwiastkowym młodzieży w tych okolicach, jest mi powodem do tej posługi dla obywateli.

## Wezwanie sukcesorów.

2. Za dekretem remissyynym Sądu Gl. Lit. Wileń. 2go Depart. w powiat. Sądzie Ziem. Wileń. odchozila sprawa między WJPanem Franciszkiem Rewkowskim b. Deputatem wywodowym Ptu Oszm. a jego potomstwem po zeszyły matce oddziału majątku żądającym, oraz tak z kredytorami i pretensorami jako też debitorami pomienionego W. Franciszka Rewkowskiego i dalszemi połączenie z tą sprawą mającemi stronami, w której przez dekret akcessoryyny roku 1819 gbra 19 dnia ustanowiony, na wszystkich stronach wzajemną dokumentow komportacya, niektórych części majątku pod sekwestrem skarbowym niezostających administracya, ogólnego majątku inwentacya, a dobr ziemskich przez naznaczonych geometrow wymiar, między possessorami tradycyninami i dalszemi właściwe akta, zostały przeznaczone, z rozwiązaniem wszelkich wnoszonych sporow pierwszemu stopniowi właściwych i z zamierzaniem terminu do oczewistego teyże sprawy rozpoznania. Gdy takowy naznaczony ominął termin po przywołaniu z kolei aktoratu początek tej sprawy dającego, do kontynuacyi oneyże sprawy, Sąd Ziem. Ptu Wileń. przez wyrok dnia 13 maja 1821 roku pod oświadczoną tylko od stron pięciu stannością ogłoszony, zaznaczył termin na kontynuowanie tej sprawy dzień 25 terażn. mca maja, żeby więc wszystkich interesowanych stron doszła wiadomość, i żeby też strony pod utratą rzeczy na zamierzony termin do Sądu 26 wszelką gotowością stawali; w tym zamiarze niniejsza trzykrotna do gazet Kuryera Litewskiego podaje się awizacya.

## Przedłuż publiczna.

3. Na skutek Dekretu Sądu Magistratu Wileń. w dniu 18 apryla 1821 roku nastalego, niżej podpisany urzędnik obwieszcza, iż w dniach 25, 27 i 31 teraż. mca maja, z publiczney licytacyi tak dom JPP. Wólfow farbierzów w tém mieście Wilnie pod N. 1141 na ulicy Zborowey za Trocką bramą położony, z należnym do onego ogrodem i drzewami owocowemi, jak niemniej i będąca w pomienionym domie ruchomość zostaną za gotowe pieniądze wyprzedane. Na powyżey rzeczony terminu życzący takowe nabydź zapraszam, niemniej w myśl tegoż Dekretu, aby wszyscy kredytorowie i pretensorowie JPP. Wólfow do następney rozprawy sub amissione rei w Magistracie Wileń. stawali, a debitorowie na regulujące się stosunki tłumaczyli się, w tym wszystkim wydając niniejszą przez gazetę Kuryera Lit. i osobne druki awizacyą. Dat 1821 mca maja 10 dnia. Marcin Strausz R. M. Wilna.

## Arendowna dzierżawa.

3. Opieka szlachecka Ptu Slonim. stosownie do postanowienia swojego z mocy zezwolenia JPP. cywilnego Grodzień. Gubernatora, niżej wyrażone majątki i exdywizorskie schedy dla niemożności w rychłym czasie wybrania z onych skarbowego remanentu, wypuszczać będzie przez publiczną licytacyą, na którą wzywając życzących ostrzega, iż każdy kontrahent powinien być opatrzoną przyzwoitą



kaucya, oraz przyjąć obowiązki opłacenia z góry całkowitej skarbowej zaległości, biorąc w arendę na czas taki jaki w miarę umówienia się o roczną opłatę do wybrania całej należności będzie odpowiednim, terminu na takową licytację są przeznaczone w dniach 26, 28 maja i 10 junii t. r. jednakże gdyby kto z kontrahentów przed albo i po tych terminach wejść w umowę miał zamiar tedy każdego czasu dla wzięcia kontraktu do opieki Ptu Słonim. jawić się może.

Tabela sched wypuszczających się w arendę.

|                                                                                                                                                                               | Łość dłu-<br>gu skar-<br>bowego. | R s. K. |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------|---------|
| Folwark Zenopol Xcia Zeny Polubińskiego za dług W. Dołubowskiego za Ukazem Rządu w opiekę objęty mady-mow włościańskich ośm zabudowania dwórne, grunta sianażęcie i las - - - | 212                              | 50      |
| Z exdywizyi Stoszczewskiej scheda Dochtorowiczow z trzema poddany mi grunt, sianażęciem i lasem - - - - -                                                                     | 384                              | 10      |
| Scheda Szadurskiej, poddanych dwóch z takimiż wygodami - - - - -                                                                                                              | 338                              | 18½     |
| Scheda Salomei Jacewiczowej poddanych dwóch etc - - - - -                                                                                                                     | 170                              | 2       |
| Scheda Szpitala Janiskiego poddany jeden etc. - - - - -                                                                                                                       | 131                              | 23      |
| Scheda Jagminow bez włościan - - - - -                                                                                                                                        | 23                               | 91      |
| Scheda Ignacego Saplicy - - - - -                                                                                                                                             | 13                               | 2½      |
| Scheda Kulwienia - - - - -                                                                                                                                                    | 81                               | 5½      |
| Scheda Bałtromieja Rodowicza - - - - -                                                                                                                                        | 27                               | 31      |
| Scheda Mateusza Słauty - - - - -                                                                                                                                              | 21                               | 83½     |
| Scheda Konstancyi Onuszkowej - - - - -                                                                                                                                        | 11                               | 63      |
| Scheda Zacharyasza Przywołowskiego - - - - -                                                                                                                                  | 34                               | 24½     |
| Scheda Jana Janowicza - - - - -                                                                                                                                               | 46                               | 99      |
| Scheda Alexandra Buchowieckiego - - - - -                                                                                                                                     | 41                               | 78      |
| Scheda Jana Bronica - - - - -                                                                                                                                                 | 14                               | 45½     |
| Scheda Skolimowskich - - - - -                                                                                                                                                | 36                               | 75      |
| Scheda Andrzeja Szostakowskiego - - - - -                                                                                                                                     | 6                                | 12      |
| Scheda Jana Zienkowskiego - - - - -                                                                                                                                           | 9                                | 22      |
| Scheda Józefa Wolmera - - - - -                                                                                                                                               | 39                               | 29      |
| Scheda Józefa Telatyckiego - - - - -                                                                                                                                          | 33                               | 6½      |
| Scheda Xiedza Putwińskiego - - - - -                                                                                                                                          | 17                               | 72      |
| z Exdywizyi Szeypackiej                                                                                                                                                       |                                  |         |
| Scheda Piotra Hermanńskiego - - - - -                                                                                                                                         | 43                               | 31      |
| Scheda Brygidy Soldenpafowej - - - - -                                                                                                                                        | 56                               | 85      |
| Scheda Heronimy Rzasnickiej - - - - -                                                                                                                                         | 16                               | 68      |
| Scheda Wnyciecha Ostrowskiego - - - - -                                                                                                                                       | 16                               | 63      |
| z Exdywizyi Iwankowickiej                                                                                                                                                     |                                  |         |
| Scheda Filipa Kamińskiego z włościaninem - - - - -                                                                                                                            | 26                               | 4½      |
| Scheda Szadurskiego - - - - -                                                                                                                                                 | 16                               | 18½     |
| Scheda Tadeusza Siedziakowskiego - - - - -                                                                                                                                    | 16                               | 7½      |
| Scheda Jana Eysmonta - - - - -                                                                                                                                                | 23                               | 23½     |
| Scheda Andrzeja Szostakowskiego - - - - -                                                                                                                                     | 16                               | 7½      |

Członek opieki szlacheckiej Ptu Słonimskiego  
Prezydent Ziemski tegoż Ptu Ferdynand Borzymowski.

### W e z w a n i e.

3. Sąd Gl. Litewsko - Wileński 2go Departamentu Czasowego po rozpoznaniu sprawy konkursowej między kredytorami a sukcesorami zeszytych Michała i Wincentego Frackiewicza po dekrete exdywizorskim w dobrach Janopolu, w powiecie wilekomirskim położonych r. 1814 marca 6 d. zapadłym, a w porządku, apellacyi przyniesionej wyrokiem swoim roku idącego 1821 marca 3 ogłoszonym, wszystkim kredytorom, tak popierającym apellacyą jako też nieprzychodzącym do sądu Gl. wykonanie przysięg na realności ich summ i pretensyow dekretem exdywizorskim uznanych przed sądem swoim nakazał, a za rezolucyą 14 marca termin, z reiekty do dnia 31 maja naznaczył, ostatecznie zaś przez rezolucyą apryla 30 reiekty w przeciągu do dnia 1 junii idącego 1821 roku przedłużył, z tym zastrzeżeniem iż którzy do oznaczonego terminu przysięgi niewykonyją tych pretensyie wieczney amissy podług być będą; o czem dla powszechney wiadomości przez trzykrotną w gazetach Kuryera Lit. publikatę ogłasza. Jan Rossochacki Assesor i kawaler.

Sekretarz Wacław Klukowski.

### Sądy Exdywizorskie.

3. Dekretem Remissyynym Sądu Gl. 2 Departamentu Obwodu Białostockiego w sprawie JW. Jana Alojzego Hrabi Potockiego z jego wierzycielami i pretensorami roku 1821 meca marca 17 dnia wypadłym, Sąd Taxatorsko-Exdywizorski na rozdział majątku tegoż JW. Potockiego między kredytorów jego przeznaczony, ad fundum hrabstwa Boćków w pie bielskim położonego w terminie dnia 18 apryla tegoż roku zjechawszy, po ufundowaniu juryzdykcyi, i po ułatwieniu początkowie przynoszonych od stron żądań, następnie przez wyrok dnia 21 tegoż miesiąca ogłoszony. nakazał inwentaryą i wymiar całego hrabstwa Boćków oraz wszelkiego majątku do JW. Jana Hrabi Potockiego przynależnego, kolejną uznać komportacyą, tak na JW. Potockim, jako też wzajemnie na wszelkich jego kredytorach i pretensorach stawających i niestawających, i oną złożyć do kancelaryi Sądu spraw cywilnych bielskiego i drohickiego powiatów w dniu pierwszym czerwca roku bieżącego zalecił; dla ostatecznego zaś ukończenia całego dzieła exdywizorskiego, termin w dniu dwódziestym drugim nowembra roku tegoż zamierzywszy, gdyby w tym czasie wszyscy kredytorowie, z jakiegokolwiek źródła mający do JW. Jana Potockiego roszczenia, z dowodami one probującemi sami, lub przez umocowanych od siebie, do Sądu tegoż jawili się niniejszym wzywa i zawiadamia. W przeciwnym bowiem razie że skutkiem powyższego dekretu Sądu Gl. Białostockiego dla każdego niestawającego i niezgłaszającego się w jego choćby najsprawiedliwszej rzeczy, wieczny upadek czyli amissya zapisana zostanie, i że później żaden z tychże wierzycieli do majątku nieraz wspomnianego JW. Jana Hrabi Potockiego trafiać nie będzie miał prawa, ostrzega i ogłasza. Jakowe uwiadomienie aby w Gazetach krajowych St. Petersburgskich i Kur. Lit., zagranicznych berlińskiej i lwowskiej, tudzież warszawskiej potrzykrotnie w Numerach po sobie następujących domieszczonym i ogłoszonym było mieć chce i postanawia. Działo się w Boćkach roku 1821 miesiąca apryla 21 dnia.

Jan Putkowski prezydujący exdywizor.

Marcin Jaworowski Exdywizor.

Wincenty Łapiński Exdywizor.

Mikołaj Oldakowski Exdywizor.

Franciszek Kramkowski Exdywizor.

Sądowy Exdyw. Regent Stanisław Łaskiewicz.

### Wyjeżdżają za granicę.

1 Do Królestwa Polskiego, Austrii, Prus, i Saxonii na miesięcy 21 Wileński obywatel Owsey Zelikowicz Zalin za własnymi interesami.

3 Do królestwa Pruskiego i gildy kupca Izaaka Adelsona przykaszczyk starozakonny Szloma Chaimowicz Hurwicz na miesięcy 10.

3 Do Xięstwa Poznańskiego do miasta Poznania Wileński obywatel Piotr Ludwik na miesięcy 8.

3 Do Xięstwa Poznańskiego do miasta Poznania, Wileński mieszkaniiec rodem ze Szwaycaryi, Ulrych Buoll, cukiernik, na miesięcy 8 z powrotem.